

8. Tichnor-Wagner, A., Parkhouse, H., Glazier, J., & Cain, J. M. (2016). Fostering global citizenship across the content areas: Strategies for secondary classrooms. *The High School Journal*, 100(3), 163-183. <https://doi.org/10.1353/hsj.2017.0001>
9. UNESCO. (2015). Global citizenship education: Topics and learning objectives. UNESCO Publishing. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000234311>
10. UNESCO. (2017). Education for sustainable development goals: Learning objectives. UNESCO Publishing. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247444>
11. Zhao, Y. (2024). Global competency for teacher educators: Exploring the needs of teacher education faculty in incorporating global competencies into their curricula. *Professional Development in Education*, 50(2), 219–235. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.1080/13664530.2024.2399075>

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ГРАНТОВИХ ПРОЄКТІВ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ ГЕОЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ПРОСВІТНИЦТВА

Максименко Н.В., Черкашина Н.І.

maksymenko@karazin.ua, n.cherka@gmail.com

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

За останні 15 років екологічний факультет (нині ННІ екології, зеленої енергетики і сталого розвитку) реалізував більше десяти міжнародних грантових проєктів освітнього спрямування. Цьогоріч розпочато виконання двох проєктів програми Ерасмус+: SUNRISE – «Підтримка нового покоління науковців України: проєкт підвищення потенціалу університетів та покращення докторської освіти» і DOMANI – «Розвиток мікрокредитних екосистем в Україні та Монголії для конкурентоспроможної та стійкої зеленої економіки», основною метою яких є формування в українській освітянській спільноті нових сучасних трендів.

Обидва проєкти спираються на досвід Міжнародної та Національної докторської школи, започаткованої в проєкті «INTENSE - Комплексна докторська школа з екологічної політики, менеджменту та техноекології» (проєкт Ерасмус+, завершений у 2021 році), що об'єднує заклади вищої освіти (ЗВО) Європи, Монголії та України з метою посилення їхніх компетенцій та конкурентоспроможності для підготовки докторів філософії в галузі навколишнього середовища. Проєкт SUNRISE є безпосереднім його продовженням і націлений на розвиток Національної докторської школи.

З огляду на виклики сьогодення, такими як зростаючий вплив на довкілля та приголомшливі прояви зміни клімату, досвід та наслідки глобальних пандемій та війни в Україні, DOMANI розширює сферу своєї діяльності та охоплює ширшу аудиторію. Це відбувається завдяки його генеральній меті, яка полягає в наступному - розвивати гнучкі та інклюзивні можливості навчання шляхом створення функціональних екосистем для надання мікрокредитів студентам та особам, які навчаються впродовж життя, та сприяти зеленій трансформації країн-партнерів, а також стійкості до війни та післявоєнному відновленню в Україні шляхом розробки та пілотування курсів мікрокредитів, орієнтованих на відповідні пули навичок.

В Україні особлива увага приділяється наданню можливостей для навчання мігрантам і переміщеним особам. Визнаючи подібні потреби у створенні гнучких та інклюзивних шляхів навчання, DOMANI прагне зміцнити потенціал для підтримки академічних кіл України з боку суспільства.

DOMANI забезпечує передачу інноваційних підходів та ініціатив у вищій освіті до України. Він розвиває організаційний потенціал для надання мікро-ступенів, що забезпечить гнучкі навчальні траєкторії, визнання неформальної освіти, навчання,

засноване на проблемах, та співпрацю ЗВО з підприємствами з метою створення швидких та адекватних відповідей на запити ринку праці. У рамках цієї структури DOMANI пілотує інноваційні навчальні програми, спрямовані на вирішення проблем "зеленої" трансформації, а також військових та екологічних викликів. DOMANI зосереджується на:

- підвищенні якості вищої освіти та її відповідності вимогам ринку праці та суспільства,
- підвищенні рівня компетенцій, навичок та працевлаштування студентів та осіб, що навчаються впродовж життя,
- просуванні інклюзивної освіти,
- стимулюванні співробітництва між навчальними закладами та між різними регіонами світу.

DOMANI створює інноваційні ніші в Україні для надання мікрокредитів у навчальних закладах і надалі підтримуватиме їх шляхом розробки регуляторних пропозицій у співпраці з компетентними національними органами (та за участі відповідного національного органу Естонії), а також шляхом пілотування інноваційного змісту навчання спільно з промисловими партнерами. Спираючись на досвід докторської школи INTENSE, DOMANI створить інституційні механізми для сталого співробітництва між науковими установами в країнах-партнерах та між ними.

Маючи на меті розвиток цифрових екосистем для надання мікрокредитів, покращення цифрового зв'язку та дистанційного навчання (в тому числі для віддалених районів), проєкт сприяє цифровій трансформації, зокрема, він створить інструменти для управління навчальними програмами та зарахуванням, покращить інфраструктуру електронного навчання та наповнить її інноваційним контентом, а також створить MOOКи, що демонструють навчальну пропозицію проєкту.

Проєкт DOMANI був ініційований і підготовлений на основі багатоетапного визначення та аналізу потреб. Учасники склали детальний перелік прогалин в освітніх послугах для підтримки сталого переходу національної економіки, а також стійкості до війни та післявоєнного відновлення в Україні та окреслили основні задачі проєкту:

- розробити регуляторні пропозиції щодо надання мікро-ступенів в Україні на основі принципів та найкращих практик Європейського освітнього простору, а також з урахуванням досвіду ЗВО-партнерів DOMANI та національних контекстів.
- розробити нові та вдосконалити існуючі мікро-курси, а також модулі на основі викликів для студентів та слухачів курсів підвищення кваліфікації, що охоплюють наскрізні теми DOMANI, які стосуються зеленої трансформації, а також стійкості до війни та післявоєнного відновлення в Україні.

Досягненню цілей проєкту забезпечується підтримкою з боку партнерів з ЄС, які поділяться своїм інституційним досвідом і практикою, а також акредитаційних органів Європейських країн і України, які нададуть інформацію про національні практики акредитації та визнання, вимоги та очікування в цьому відношенні.

Успішне досягнення цілей проєкту призведе до створення пулу електронних курсів, які будуть пілотуватися в рамках надання мікроступенів, причому кожна з програм DOMANI буде сертифікована. Кожен курс буде з відкритим доступом через електронне навчання і супроводжуватиметься оригінальними навчальними матеріалами (включаючи навчальні плани, описи завдань, конспекти лекцій, а також інтерактивні елементи та відеолекції для окремих курсів), базами даних тематичних досліджень та літературою; окрім студентів ВНЗ, вони також будуть прорекламовані для формальних та неформальних слухачів. Тематична актуальність, широке охоплення та відповідність потребам цільових аудиторій буде забезпечена завдяки різноманітності досвіду ВНЗ, залучених до розробки навчальних програм, експертній підтримці з боку партнерів з ЄС, а також тісному залученню зацікавлених сторін зі світу практики (на етапах планування, розробки, пілотування та огляду), включаючи партнерів проєкту, які беруть на себе зобов'язання щодо спільної розробки та викладання курсів. Поширення навчальної

програми в межах DOMANI та за її межами, а також легкий доступ до неї для викладачів та студентів буде забезпечено завдяки електронному навчанню DOMANI. Модулі, орієнтовані на виклики, включатимуть програми та набори матеріалів для хакатонів та викликів, спрямованих на вирішення критичних проблем реального життя (наприклад, управління мережами збереження біорізноманіття, сільськогосподарськими угіддями та міськими просторами, пошкодженими внаслідок воєнних дій). Зусилля з розробки навчальних програм та створення навчальних матеріалів будуть підтримуватися через взаємодію з ЄС та між установами за допомогою навчальних заходів, консультаційних візитів, спільної роботи над курсами та контролю якості всіх матеріалів.

Funded by the
European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or Erasmus+. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ ЯК АКТИВАТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б., Майка О.Ю.

zast.lesia@gmail.com zast@ukr.net

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

The development of tourism in protected areas is considered as an important factor in the sustainable development of territorial communities. It highlights the economic, social and environmental benefits that ecotourism provides, in particular through examples from South Africa, New Zealand and Chile. Particular attention is paid to the need for a balanced approach to tourism development, which takes into account environmental constraints and the needs of local residents. Cooperation between communities, government agencies and business is key to success.

Key words: *protected areas, sustainable development, tourism, ecotourism.*

Туризм на природоохоронних територіях має величезний потенціал для сталого розвитку територіальних громад. Природоохоронні зони, такі як національні парки, резервати та інші охоронювані території, не лише зберігають біорізноманіття, але й стають важливими центрами для розвитку екологічного та культурного туризму. Це, в свою чергу, сприяє економічному зростанню, соціальному розвитку та збереженню природних ресурсів.

По-перше, розвиток туризму на природоохоронних територіях може стати джерелом доходу для місцевих громад. Туристи, які відвідують ці території, витрачають кошти на проживання, харчування, екскурсії та сувеніри. Це створює нові робочі місця та підтримує місцеві підприємства, такі як готелі, ресторани та магазини. Залучення туристів також стимулює розвиток інфраструктури, що позитивно впливає на якість життя місцевих жителів.

По-друге, екологічний туризм сприяє підвищенню обізнаності про важливість збереження природних ресурсів. Освіта та інформаційні програми для туристів можуть допомогти сформуванню відповідального ставлення до природи. Місцеві громади можуть проводити екологічні заходи, такі як організація туристичних маршрутів, проведення майстер-класів з традиційних ремесел або екологічних акцій, що залучають туристів та формують у них повагу до природи.